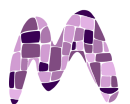

La Corresponsabilitat

**Proposta Didàctica
per als centres educatius
d'Infantil i Primària.**

Mancomunitat
Intermunicipal
de l'Horta Sud

**SOM
IGUALS**

1. INTRODUCCIÓ	3
Què és la corresponsabilitat?	4
Per què és necessari parlar d'ella?	5
Per què treballar-la des de l'àmbit educatiu?	5
2. CONCEPTES CLAU	6
Sistema Sexe-Gènere	7
Estereotips de gènere	8
Rols de gènere	8
La socialització diferenciada	8
Àmbit Reproductiu/Productiu	8
3. PROPOSTA DIDÀCTICA	9
Objectius	10
Metodologia	10
Activitats	11
◦ <i>Itinerari Infantil</i>	12
◦ <i>Itinerari Primària</i>	16
Tot esforç té la seua recompensa!	23
4. REFERÈNCIES	24

1

Què és la corresponsabilitat?

Segons la *RAE* (2020), quan parlem de corresponsabilitat parlem de la responsabilitat compartida.

D'una manera més extensa L'Organització de Dones *STEs* la defineix com:

<<El repartiment equilibrat de les tasques domèstiques i de les responsabilitats familiars, com ara la seua organització, la cura, l'educació i l'afecte de persones dependents dins de la llar, amb la finalitat de distribuir de manera justa els temps de vida de dones i homes>>

L'estudi sociològic *#SomosEquipo* del Club de Malasmadres, 2017. Afirmar que un 54% de les dones declaren ser les principals responsables de les tasques de planificació i d'organització "invisibles" i "no quantificables" en l'àmbit domèstic, enfront d'un 16,9% en el cas dels homes enquestats.

Continuant amb els resultats d'aquest estudi, conclouen que, el 58,1% de les dones enquestades prenen decisions que impliquen una renúncia en el mercat laboral (reducció de jornada, excedència o abandó) des que han sigut mares mentre que només un 6,2% de les seues parelles han renunciat.

Les dades mostren que en els últims anys s'està percebent un increment en la participació dels homes en el treball no remunerat des de l'àmbit domèstic i/o familiar, no obstant això, aquests canvis no es produeixen amb la mateixa rapidesa que ho fa la participació de la dona en el treball productiu.

Per què és necessari parlar de corresponsabilitat?

Hi ha diverses raons que fan que siga necessari comprendre i aprendre a aplicar el significat de la corresponsabilitat, ja que:

Es considera com a pas previ a la conciliació, la qual, l'Institut de la Dona i per a la Igualtat d'Oportunitats la defineix com:

<< La conciliació de la vida laboral i personal consisteix en la possibilitat que les persones treballadores facen compatibles, d'una banda, la faceta laboral i per l'altre, la personal en el sentit més ampli possible, incloent tant les necessitats familiars com les personals i individuals com les personals i individuals, la gestió d'oci, etc. >>

- Augmenta el benestar tant físic, psicològic com social de les persones.
- Apareix una equitat de gènere, deixant arrere un repartiment basat en funció d'uns estereotips i uns rols de gènere.
- Millora la convivència, tant familiar com de parella, depenent el model de convivència de cada persona.

Per què treballar-la des de l'àmbit educatiu?

L'àmbit educatiu és considerat com un agent socialitzador fonamental en el desenvolupament i aprenentatge de les persones. Anem creixent i madurant a mesura que aprenem en aquest.

La corresponsabilitat és un altre dels factors clau per a aconseguir aqueixa igualtat real entre homes i dones, per tant, adquirir aquests valors des de la infància d'una manera lúdica es presenta com un objectiu interessant a tindre en compte, també, des de les aules. Ja que és un concepte que ens ensenya a ser responsables i a fomentar una bona convivència. Valors essencials que com més prompte millor interioritzem abans guanyarem tots i totes.

An abstract graphic design featuring a solid orange background. A large, white, curved shape, resembling a thick arc or a partial circle, sweeps across the lower half of the image. Within this white shape, there is a smaller, solid orange circle. The number '2' is printed in white, bold, sans-serif font, centered within the orange circle.

2

Conceptes Clau

Sistema Sexe- Gènere

Quan es parla del sexe d'una persona s'està parant atenció a les característiques biològiques, fisiològiques i genètiques que distingeixen als homes i a les dones, de caràcter universal. No obstant això, en parlar de gènere, es parla d'un constructe social que fa referència a les diferències socials entre les dones i els homes que han sigut apreses i interioritzades al llarg dels anys. Que depenen segons la cultura i societat de la qual es tracte i com que les societats són canviants i es van modificant i adaptant al llarg del temps, aquestes atribucions socials també ho són. El concepte de gènere, sorgeix del moviment feminista (Feminisme Radical) a meitat del segle XX posant èmfasi en les diferències entre les dones i els homes que s'establien socialment. El concepte de gènere permet analitzar les relacions entre les dones i els homes des de la seua posició social, deixant conèixer un model de societat en el qual s'explica com les diferències biològiques entre les dones i els homes s'han extrapolat al llarg de la història en desigualtats d'índole social, culturals, polítiques i econòmiques. Sent les dones les més desfavorides en aquest procés.

Imatge: Diferències entre Sexe/Gènere.
Elaboració pròpia.

Estereotips de gènere

Idea o imatge generalitzada basada en una sèrie d'hipòtesi sobre com és o ha de ser una persona en funció d'unes certes característiques com el seu sexe biològic, la seua orientació sexual o la seua identitat o expressió de gènere.

Rols de gènere

Conjunt de normes socials i comportamentals generalment assignades als homes i a les dones en funció de la construcció social que es té de la masculinitat i feminitat.

Socialització diferenciada

També denominada com a socialització de gènere. És el procés pel qual, des de la infància, les persones aprenem, a través del nostre entorn, les expectatives socials, actituds i comportaments associats a homes i a dones.

Àmbit Reproductiu/Productiu

Es coneix com a àmbit reproductiu aquell que té lloc en l'àmbit domèstic, relacionat amb les accions dirigides a les cures i a les tasques de casa. Activitats no remunerades i socialment menys valorades i invisibles. Històricament associat més a les dones.

Quan es parla d'àmbit productiu es fa referència a l'àmbit laboral. Més valorat i retribuït. Històricament associat més als homes.

An abstract graphic design featuring a teal background. A large, white, curved shape enters from the bottom left, partially overlapping a smaller teal circle. Inside this teal circle is a large, white, stylized number '3'.

3

Proposta Didàctica

Objectius generals

1. Comprendre què és la igualtat de gènere.
2. Identificar i analitzar els estereotips de gènere.
3. Aprendre el significat de la corresponsabilitat.

Metodologia

Els *principis metodològics* en els quals es basa aquesta proposta didàctica són:

- Participatiu: Creant un espai on l'alumnat se senta còmode per a intervindre i col·laborar, generant moments positius i agradables per al grup.
- Reflexiu: Promovent canvis d'actitud i maneres de pensar a través de la reflexió i l'anàlisi sobre els temes exposats.
- Lúdic: A través del joc s'impulsa l'aprenentatge amb activitats i tallers divertits, sent molt important el treball col·laboratiu.
- Interactiu: S'exposa la temàtica a treballar mitjançant un joc interactiu que pretén fomentar la participació de l'alumnat i augmentar l'interés per l'activitat.

Activitats

Les activitats que es proposen, a continuació, estan compostes per un itinerari destinat a l'alumnat d'infantil i un altre més orientat a l'alumnat de Primària.

No obstant això, és un material fàcil d'adaptar a altres cursos si així ho volguera el professorat.

Tots dos itineraris es basen en una sèrie d'activitats introduïdes en un joc interactiu, per al qual s'ha utilitzat com a plataforma la *Web de Genially*.

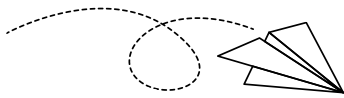
Aquestes activitats estan relacionades amb el concepte de Corresponsabilitat i d'Igualtat, com a continuació es detallaran, que es podran trobar en el següent enllaç:

<https://view.genial.ly/6205103a42b96900183d4b54/learning-experience-didactic-unit-proposta-coeducativa-la-corresponsabilitat>

Per a poder començar a jugar dues coses primordials:

- 1. Tindre accés a Internet.**
- 2. Posar-ho en manera "Pantalla Completa" (el qual s'activa amb la icona que es troba a baix a la dreta).**

Itinerari Infantil

Activitat 1

50 minuts

Aquesta activitat proposada comença amb la visualització del vídeo *Igualtat de Gènere* de l'Institut Andalus de les Dones on s'explica què és la igualtat de gènere, què s'entén explicada des de la visió d'un xiquet i d'una xiqueta. Centrant-se en diversos aspectes, entre aquests, en les faenes de casa.

Aquest vídeo, per tant, serveix per a treballar el concepte d'igualtat de gènere, així com per a introduir la idea de la responsabilitat en la llar.

<https://www.youtube.com/watch?v=iax2W9qAfK0>

Una vegada visualitzat el vídeo dur a terme una sèrie de preguntes per a comprovar si s'ha entès i aprofundir entorn dels significats d'Igualtat i de Responsabilitat.

- 1. Què ens volen dir els xiquets i les xiquetes que apareixen en el vídeo?**
- 2. Parlen de la igualtat veritat? Què penseu què és la igualtat?**
- 3. Llavors, Els xiquets i les xiquetes som_____! (Iguals)**
- 4. En el vídeo, també, parlen de les tasques de casa veritat? I Què diuen?**
- 5. Vosaltres i vosaltres, col·laboreu a casa amb les tasques?**
- 6. A veure... Per exemple! A la vostra casa:**
 - **Qui cuina normalment?**
 - **Qui renta els plats?**
 - **I a comprar Qui sol anar?**
 - **I... quan es desbarata el cotxe. Qui el porta al taller**
 - **I, finalment, quan us trobeu malament i us quedeu a casa sense anar al col·legi. Qui sol quedar-se per a cuidar-vos?**

Activitat

És hora de respondre a les següents preguntes...

Font de la imatge: educo.org.

1

2

3

4

5

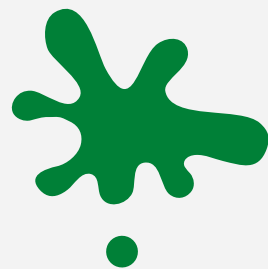
La finalitat d'aquestes preguntes és que compreguen que a casa, tots i totes, hem de ser responsables de la mateixa manera en les tasques i obligacions de la llar, tenint en compte el que pot aportar cada persona. Sobretot si notem que en respondre a les preguntes es repeteix sempre les mateixes persones com a executores de les tasques. Si aquest no fora el cas i es vera que existeix una visió per part de l'alumnat que hi ha un repartiment equitatiu d'aquestes tasques, simplement reforçar-lo de manera positiva.

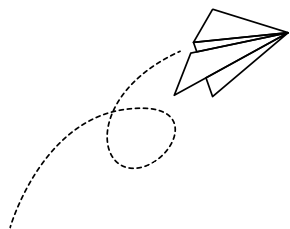
Per a finalitzar l'activitat es repartirà una sèrie de dibuixos per a acolorir on apareixen situacions quotidianes relacionades amb les tasques/responsabilitats domèstiques i on salen representats diferents membres d'una família.

Mentre acoloreixen els dibuixos continua sent bon moment per a reforçar tot el parlat fins al moment.

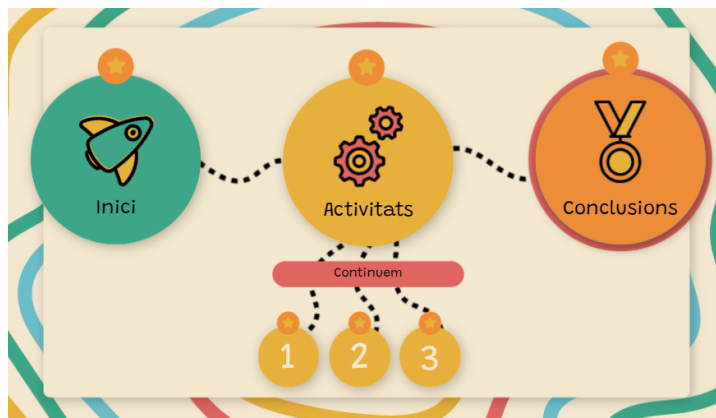
Per a acolorir

Itinerari Primària

Per a primària s'ha preparat una sèrie d'activitats. Elaborades de la següent manera:

Activitat 1

20 minuts

La primera activitat **Eliminant els Estereotips de Gènere**.

En què consisteix?

En aquesta activitat el que es pretén és treballar els estereotips de gènere. i la millor manera per a treballar-los, és comprenent el que vol dir "un estereotip de gènere" mitjançant exemples perquè puguin entendre-ho de manera més clara.

Per tant l'Activitat començarà amb la dinàmica "Un extraterrestre ve a visitar-nos", en la qual caldrà contar-los una història, com a introducció, a l'alumnat:

"Un extraterrestre ha aterrat en la Terra amb la idea de conèixer-nos millor; com som, com vivim, com ens relacionem els i les humanes. En el seu planeta coneixen molt poquet del nostre, l'única cosa que saben és que està habitada per homes, dones, xiquets i xiquetes. Però no saben com diferenciar-los..."

Quan s'acaba amb la introducció. Es dibuixa una taula en la pissarra composta per dues columnes: homes i Dones. I entre tota la classe caldrà descriure com són els homes i com són les dones, que el professor/a haurà d'anar escrivint.

En acabar, toca reflexionar i observar els adjectius que se li ha atorgat a cada sexe.

L'objectiu d'aquesta dinàmica és eliminar les idees estereotipades que es tenen tant d'homes com de dones. I intentar que l'alumnat es quedi amb la idea que no hi ha actituds, característiques, professions... pròpies d'homes ni de dones tal com ens marca el gènere.

Per a acabar amb aquesta activitat i com a suport al treballat fins al moment, es visualitzarà el següent vídeo:

Dibuixant el gènere: Capítol 1."Es tracta d'un projecte divulgatiu basat en el llibre Dibuixant el gènere, que té com a objectiu acostar les aportacions dels estudis de gènere a un públic ampli. El projecte està elaborat per Gerard Coll-Planas i Maria Vidal".

<https://www.youtube.com/watch?v=nWKkJ8bjTW4>

(Veure fins al minut 1.28)

Activitat 2

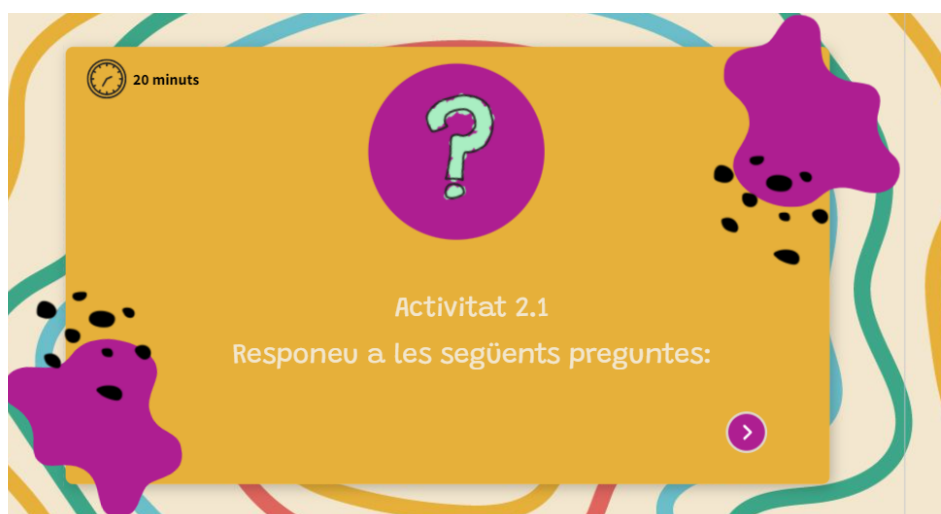
Aquesta segona activitat es divideix en diversos apartats, en els quals es treballa amb el mateix concepte, és a dir, a la Corresponsabilitat. Després de tindre ja clara l'activitat anterior que NO HI HA ni actituds, ni funcions, ni treballs... específics d'homes i de dones.

És bon moment per a parlar de la responsabilitat compartida i equitativa en la llar, siga com siga el model de convivència que tinga l'alumnat.

Activitat 2.1

 20 minuts

L'activitat consisteix en cinc preguntes relacionades amb la corresponsabilitat, mitjançant el joc interactiu s'aniran passant pantalles a mesura que es vagen encertant les preguntes, si s'equivoquen d'opció, el joc donarà tantes oportunitats com siguen necessàries. Cada vegada que encerten, els portarà a una altra pantalla on apareixerà una breu explicació en la qual s'argumentarà perquè aqueixa és l'elecció correcta.

Preguntes i respostes

1. La Corresponsabilitat és...

- a. El repartiment equilibrat de les tasques domèstiques i de les responsabilitats familiars.
- b. Que cada membre de la família a la seua habitació faça el que vulga.
- c. La desigualtat en el repartiment de les tasques i obligacions de la llar.

2. Quin d'aquestes tres situacions seria un exemple de corresponsabilitat segons la definició?

- a. "Al matí me'n vaig de casa sense fer el meu llit i quan torne de l'escola. Està feta! Serà màgia?"
- b. "Cada setmana, a casa, ens alternem per a traure al gos a passejar al migdia, havent dinat, d'aquesta manera no recau sempre en la mateixa persona"
- c. "Jo només m'encarregue de guardar els meus joguets perquè és la meua responsabilitat. De la resta de tasques s'encarreguen els i les altres de la meua casa!"

3. La Corresponsabilitat fa que a casa...

- a. Ens considerem tots i totes iguals.
- b. Totes dues respostes són correctes
- c. Tinguem una bona convivència.

4. I vosaltres i vosaltres... Què penseu?

- a. "Jo encara vaig al col·legi, soc molt xicotet o xicoteta per a fer les faenes de casa"
- b. "Quan siga major ja faré les faenes de casa com netejar, anar a comprar... mentrestant només m'interessa jugar i anar al col·le"
- c. "Malgrat que encara siga xicotet o xicoteta, he de col·laborar a casa amb el que puga, tenint en compte la meua edat. I si no puc, observaré com es fa per a quan siga major".

5. I ja per a acabar...Quina afirmació et sembla més correcta?

- a. La corresponsabilitat en la llar és sinònim de col·laborar, participar, dialogar i planificar amb aquelles persones amb les quals convius: Les tasques són una obligació i un deure per a tots i totes.
- b. La corresponsabilitat en la llar és sinònim d'ajudar.
L'IMPORTANT ÉS SABER AJUDAR EN LA LLAR!

**Finalment, analitzem els
resultats i traiem les
nostres pròpies
conclusions de l'activitat!**

15 minuts

Activitat 2.2

En aquesta activitat busquem paraules que puguem relacionar-se amb el concepte de Corresponsabilitat. De manera interactiva veuran un llistat de paraules: Unes d'aquestes positives per a la corresponsabilitat i altres que res té a veure amb aquest terme. Hauran d'anar triant quins si i quins no són aqueixes paraules positives.

Quines paraules de les següents creus que van unides al significat de corresponsabilitat?
Aneu llistant ☒ / ☐ segons corresponga:

☒	COL·LABORAR	AVORRIR-SE
☐	IGNORAR	PLANIFICAR
	DIALOGAR	DESIGUALTAT
	DISCUTIR	DEURE
	RECOLZAR	IGUALTAT
	DESORDENAR	DESOBEIR

Veure resultats

15 minuts

Resultats

☒	COL·LABORAR	☒	AVORRIR-SE	☐
☐	IGNORAR	☐	PLANIFICAR	☒
	DIALOGAR	☒	DESIGUALTAT	☐
	DISCUTIR	☐	DEURE	☒
	RECOLZAR	☒	DESORDENAR	☐
	IGUALTAT	☒	DESOBEIR	☐

Per a finalitzar aquest apartat se'ls reparteix una *Sopa de Lletres* on apareixen totes aquestes paraules positives (opcional).

LA CORRESPONSABILITAT
Ingredients per a una bona corresponsabilitat

Y	Z	L	M	P	R	E	C	O	L	Z	A	R	I
B	V	R	A	O	O	C	E	P	O	O	M	E	S
S	D	U	C	O	L	L	A	B	O	R	A	R	
K	X	W	V	I	K	I	C	V	V	O	O	M	R
S	T	B	I	U	B	E	J	O	M	I	F	T	Y
C	G	P	Q	Q	D	E	U	R	E	N	D	D	S
D	U	U	G	I	G	U	A	L	T	A	T	D	X
J	F	T	R	P	W	A	N	W	T	O	Y	X	W
B	B	K	D	I	A	L	O	G	A	R	G	E	R
S	G	P	L	A	N	I	F	I	C	A	R	L	V
N	W	R	D	K	O	Y	A	S	A	Z	J	E	E
D	X	C	X	J	J	N	E	J	A	P	A	O	B
P	A	R	T	I	C	I	P	A	R	K	P	V	T
B	E	V	N	G	R	T	A	E	D	S	J	Y	G

educemsa.com

COL·LABORAR	DEURE
DIALOGAR	IGUALTAT
PARTICIPAR	PLANIFICAR
RECOLZAR	

Activitat 2.3

40/50 minuts

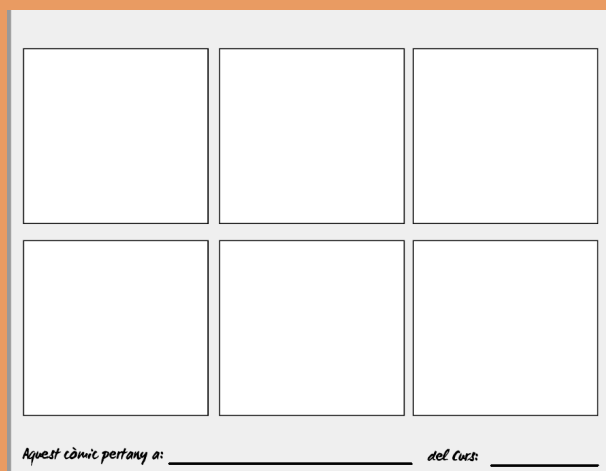
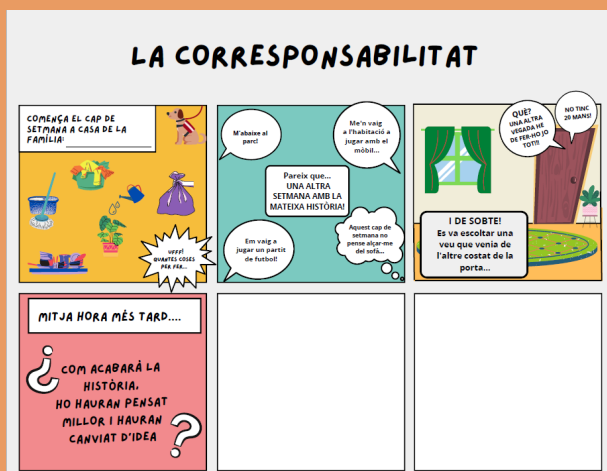
Ja per a finalitzar i després d'haver entès i interioritzat que vol dir La Corresponsabilitat.

Us proposem fer un còmic, però no un qualsevol si no unisc especial, que consisteix en el següent:

Es tracta d'una historieta que ja ha començat, però cal fer-li un tomb i aconseguir que vaja d'acord amb el significat de la corresponsabilitat: situacions on si s'aprecia el significat, converses entre els i les protagonistes...

Una vegada s'haja acabat: es pegaran totes dues plantilles en una cartolina i us suggerim trieu un lloc del col·legi per a exposar cadascun dels còmics, al costat de la resta dels cursos.

#SócCorresponsable

Tot esforç té la seua recompensa!

Per a finalitzar l'activitat se li donarà a cada alumne i alumna un diploma, tant d'Infantil com de Primària:

Tot el material addicional que porta aquesta guia es trobarà en la Pàgina Web de la Mancomunitat Intermunicipal l'Horta Sud, en l'Àrea d'Igualtat: Campanya 8 de març.

An abstract graphic design featuring a solid green background. A large, white, curved shape, resembling a thick arc or a partial circle, sweeps across the lower half of the image. Within this white shape, there is a smaller, solid green circle. Centered inside this green circle is a large, white, stylized number '4'.

4

Referències

- Heredero de Pedro, C. (2019) *Género y Coeducación*. Ed: Morata; edició 1.
- Institut de la Dona. *Guía de Coeducación. Síntesis sobre la Educación para la Igualdad de Oportunidades entre Mujeres y Hombres*. Elaborada per Red2Red Consultores S.L.
- Estudi sociològic: **#SomosEquipo** del Club de malasmadres, 2017.
- Conceptes claus: <https://www.mujeresenred.net/>

Unitat d'Igualtat
C/Cervantes 19
46900 - Torrent

Telf. 663 01 02 39

Email: igualdad@mancohortasud.es

Web: <http://www.mancohortasud.es/>

SQM
♀
IGUALS